

1

Weet je het nog? Zo werkt een archeoloog!

Tijd voor de tijdlijn

Je krijgt foto's van oude voorwerpen, gebouwen of dingen te zien.

Weet jij wanneer ze uitgevonden of gemaakt zijn?

Leg de foto's op de juiste plaats op de tijdlijn!

2

De Merovingers, veroveraars in een woelige tijd

Middenvinger, wijsvinger, Merovinger ...? De ietwat vreemde naam 'Merovingers' of Merovingen heeft helemaal niets met menselijke vingers te maken. De naam verwijst naar de eerste koning van de Merovingers, die 'Merovech' heette.

1500 jaar geleden was het Romeinse Rijk helemaal aan het verbrokkelen.

Daar profiteerden allerlei stammen van om zelf meer macht in handen te krijgen. Zo brak er in Europa een onrustige periode aan. Op veel plaatsen vochten verschillende stammen tegen elkaar om hun eigen macht en invloed uit te breiden.

Tussen 450 en 700 waren de **Merovingers** baas in onze streken. De Merovingers behoorden tot de groep van de Franken. Zij waren een van de vele volkeren die zich in het Romeinse rijk hadden gevestigd.

In het begin hadden de Merovingers maar een klein gebied in handen. Koning Childerik controleerde een gebied in de omgeving van Doornik, een stad die vandaag in de provincie Henegouwen ligt. In het jaar 481 volgde Clovis zijn vader op als koning. Clovis voerde heel wat oorlogen en kon uiteindelijk alle andere Franken onderwerpen. Hij heerste vanaf toen over een gebied van het huidige Nederland tot aan de huidige grens Frankrijk-Spanje en van de Atlantische oceaan tot het oosten van het huidige Duitsland. Hij maakte van Parijs de nieuwe hoofdstad van zijn rijk.

Kleur op de kaart

Heb je de tekst hierboven goed gelezen?

Kleur dan op deze kaart het gebied dat Clovis veroverde!

Let op! De landen België, Frankrijk, Nederland, Duitsland, ... bestonden nog niet in de tijd van de Merovingers.

Na de dood van Clovis werd het Frankische rijk in drie koninkrijken verdeeld. Later vormden de koninkrijken voor korte tijd opnieuw één gebied, maar de Merovingische koningen verloren geleidelijk meer en meer macht. In 751 werd de laatste Merovingische koning afgezet. Vanaf toen kwam een nieuwe reeks Frankische koningen aan de macht, met als meest bekende **Karel de Grote**.

Bron: Wikimedia Commons

3 De Merovingers in de provincie Antwerpen

We weten ondertussen wat een archeoloog doet. Overal in de wereld gaat hij op zoek naar sporen die mensen lang geleden hebben achtergelaten. Niet alleen in verre landen. Zelfs heel dichtbij, in de provincie Antwerpen, graven archeologen naar oude vondsten.

Het Merovingisch grafveld in Broechem

De Merovingers waren erg goed in oorlogen winnen. Wat ze minder goed konden, was boeken of brieven schrijven. Dat denken we tenminste, omdat er uit die periode heel weinig geschreven teksten zijn bewaard. Daardoor is het moeilijk om met zekerheid te weten wat er in die periode precies gebeurde.

Gelukkig zijn er wel heel wat archeologische vondsten uit die periode. Die vondsten leren ons heel wat over hoe de Merovingers leefden.

In de gemeente Broechem, in de provincie Antwerpen, hebben archeologen een bijzondere ontdekking gedaan. Ze hebben er restanten gevonden van een hele oude begraafplaats. Boven de grond kan je er haast niks van zien. Maar onder de grond hebben de archeologen meer dan 500 oude graven gevonden! In die graven hebben ze heel wat voorwerpen ontdekt, zoals sieraden en wapens. De graven en voorwerpen behoorden toe aan de **Merovingers**.

Gissen naar grafgiften

Bekijk de voorwerpen uit de graven van de Merovingers. (zie verso)
Beantwoord voor elk voorwerp de vragen. Nadien kan je je eigen antwoorden vergelijken met wat de archeoloog zegt.

		Wat denk jij?	Wat zegt de archeoloog?
Voorwerp 1	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		
Voorwerp 2	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		
Voorwerp 3	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		
Voorwerp 4	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		
Voorwerp 5	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		
Voorwerp 6	Waarvoor diende dit voorwerp?		
	Uit welk materiaal bestaat dit voorwerp?		

Tijdscapsule werkbladen leerlingen - Op pad met de Merovingers!

Vul aan.
De Merovingers leefden in onze streken tussen ongeveer en na christus. Op de tijdlijn is dat de overgang tussen de en de

De graven van de Merovingers in Broechem zijn ongeveer 1500 jaar oud. De Merovingers begroeven hun doden op verschillende manieren. De meeste doden werden begraven in houten kisten, gemaakt van planken of van uitgeholde boomstammen. Maar sommige overledenen werden eerst gecremeerd op een brandstapel, waarna hun assen begraven werden in een kuil.
De Merovingers gaven aan de doden heel wat 'geschenken' mee. Ze begroeven die geschenken samen met de persoon die gestorven was. Archeologen hebben veel van die geschenken kunnen opgraven.

4 Mannen- en vrouwengraven

Archeologen hebben veel geleerd uit de graven van de Merovingers. Zo hebben ze ontdekt welke graven van vrouwen en welke graven van mannen waren.

Een Merovingisch grafveld in Nederland

Kijk naar het filmpje!

Welke voorwerpen kregen overleden mannen mee in hun graf?

En welke voorwerpen kregen overleden vrouwen mee?

Grafgiften vertellen ons veel over de gewoonten en levenswijze van de Merovingers. De grafgiften tonen wie bij de Merovingers welke taken had. Mannen moesten vooral sterk zijn en kunnen vechten. Vrouwen waren de baas in huis. En zowel mannen als vrouwen vonden het belangrijk om er goed uit te zien.

Kan jij vijf spullen noemen die iets vertellen over wie je bent of wat je doet? Waarom kies je die spullen?

Tijds capsule werkbladen leerlingen - Op pad met de Merovingers!

Voor Merovech of voor Clothilde?

De Merovingers in Nederland hadden ongeveer dezelfde gewoontes als de Merovingers in Broechem. Op basis van wat je uit het filmpje geleerd hebt, kan je de voorwerpen van Broechem verder onderzoeken. Hieronder zie je een aantal voorwerpen die de Merovingers achterlieten bij de doden op de begraafplaats van Broechem. Een aantal voorwerpen herken je nog uit de vorige opdracht.

Welke voorwerpen horen volgens jou bij een vrouwengraf?

En welke bij het graf van een man?

Verbind de voorwerpen met het juiste graf.

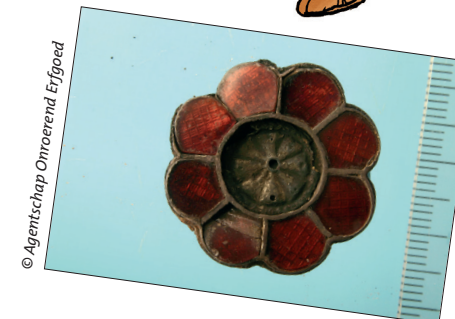
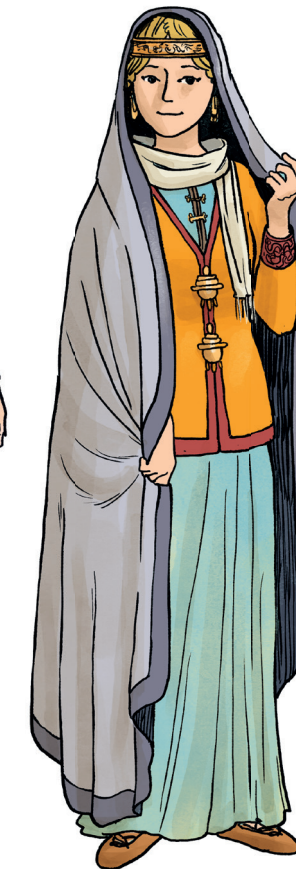
© Agentschap Omroerend Erfgoed

© Agentschap Omroerend Erfgoed

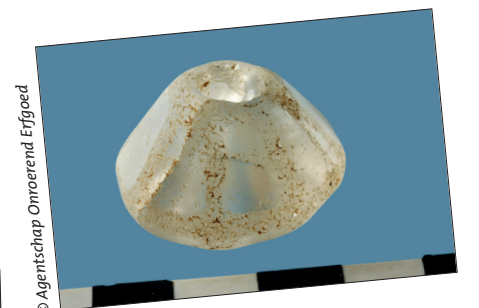
© Agentschap Omroerend Erfgoed

© Agentschap Omroerend Erfgoed

© Agentschap Omroerend Erfgoed

© Agentschap Omroerend Erfgoed

5 Verbonden met de wereld

Wat komt waar vandaan?

Kijk naar producten die je juf of meester je toont.
Weet jij welk product erop staat en van welk land dat komt?

Product	Land waar het vandaan komt

In de middeleeuwen was transport over land vaak lastig en het duurde heel lang. Transport over water was veel handiger. Rivieren waren heel belangrijke handelswegen. De Merovingers legden daarom boetes op aan wie een rivier afsloot.

Een schelpje met veel te vertellen

Je weet al dat archeologische vondsten ons heel wat kunnen leren over hoe mensen vroeger leefden. We gaan nu opnieuw een aantal vondsten bekijken. Zo proberen we meer te weten te komen over de contacten die de Merovingers hadden met andere volkeren en gebieden.

Bekijk de archeologische vondsten. Kijk goed naar uit welke gebieden de materialen afkomstig zijn. Zoek daarna op in een atlas of op internet waar die gebieden liggen. Duid ze dan aan op onderstaande kaart. Kies voor elke vondst een andere kleur!

Bron: Wikimedia Commons

Stap 3

Wat kan je besluiten uit de archeologische vondsten die je net hebt bestudeerd?

De Merovingers hadden alleen contact met mensen uit hun eigen dorp.

Juist/fout

De Merovingers voerden handel met volkeren uit Amerika.

Juist/fout

De Merovingers gebruikten materialen uit verafgelegen gebieden.

Juist/fout

In de Merovingische dorpen werd gewoond, gewerkt en geslapen. Vrouwen maakten er kleding, timmermannen timmerden huizen en karren. Smeden maakten spijkers, ketels, wapens en gereedschap. Andere vaklieden specialiseerden zich in potten, kruiken, sieraden en glas.

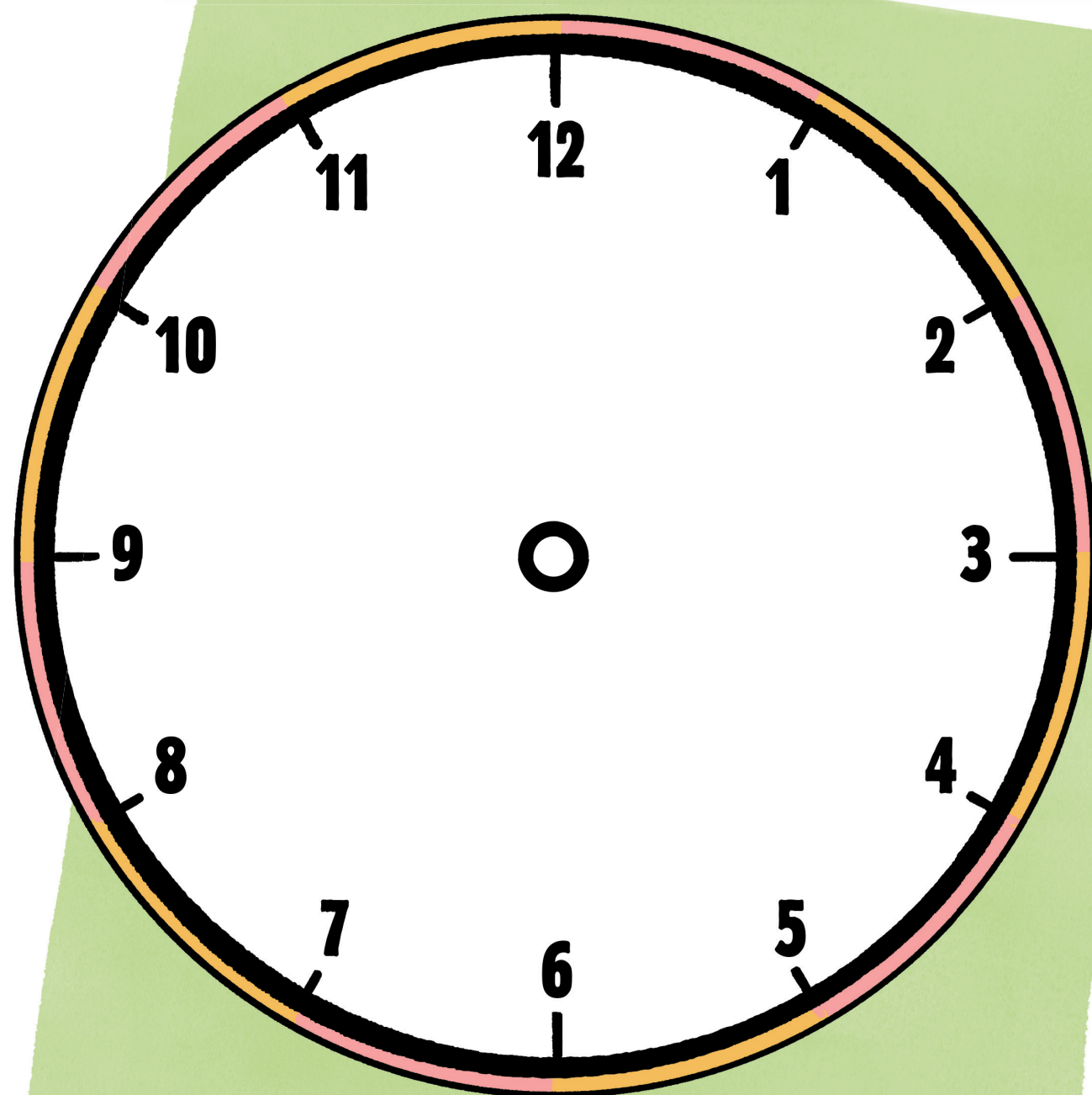

6 Een dag in het leven van een Merovinger

Heb je je al eens afgevraagd hoe jouw leven eruit zou hebben gezien als je 1500 jaar vroeger was geboren? Je zou niet met euro's hebben betaald, maar met een Frankische munt. Je ouders hadden je waarschijnlijk Clothilde, Gisle, Theodrata, Alarik of Charibert genoemd. En over een jaar of twee zouden ze je waarschijnlijk zeggen dat het stilaan tijd werd om te trouwen. Kortom, je hele leven zou er behoorlijk anders hebben uitgezien.

Hoe ziet jouw dag eruit?

Vul het verloop van je dag in op de klok. Plak een foto van jezelf in het midden, of teken jezelf!

Doe nu dezelfde oefening, maar doe alsof je een Merovinger bent. Welke dingen zou je niet kunnen of moet je anders doen?

